

Od 13. do 19. julija 2019

Presežek pri storitvah večji, pri blagu nižji

Podatki slovenske plačilne bilance kažejo, da je bil presežek v prvih petih mesecih nekoliko nižji kot v istem obdobju lani (za 48 mio EUR), kar je bila predvsem posledica hitreje rasti uvoza blaga (+12,8 %) nad izvozom (+11,0 %). Tako izvoz kot uvoz blaga sta se tako hitro povečala tudi zaradi rasti poslov trgovanja z energenti in zdravili. Izvoz v države članice EU je v prvih petih mesecih 2019 predstavljal 76,4 % celotnega izvoza in se je povečal za 8,4 % oz. za 840 mio EUR. Najbolj se je povečal izvoz na Hrvaško in v Nemčijo, ki sta skupaj prispevali 51-odstotni delež povečanja izvoza na trge EU. Uvoz iz držav EU je predstavljal 74,9 % celotnega uvoza in se je glede na predhodno leto povečal za 5,8 % oz. 564 mio EUR. Izstopalo je povečanje uvoza iz Nemčije, Hrvaške, Avstrije in Madžarske, ki so skupno prispevale 61-odstotni delež povečanja uvoza iz EU. Uvoz blaga iz držav EFTA se je potrojil zaradi visokega uvoza zdravil iz Švice, iz drugih, evropskih držav (niso ne članice EU, ne članice EFTA) pa se je povečal za 35 %. Znotraj teh se je uvoz iz Rusije povečal kar za 130 %, predvsem zaradi večje rasti uvoza naftnih derivatov. Hitrejša rast uvoza nad izvozom je povsem pričakovan pojav v tem delu poslovnega cikla, ko se povečuje domača potrošnja in se krepijo domače investicije.

Pri storitvah se je precej povečal izvoz transporta (za 81 mio EUR), potovanj (za 38 mio EUR) in gradbenih storitev (za 76 mio EUR), IKT storitev (za 27 mio EUR) in ostalih poslovnih storitev (za 40 mio EUR). Na strani uvoza se je potrošnja slovenskih turistov v Sloveniji povečala za skoraj 40 mio EUR, vendar so tuji turisti pri nas v obdobju enega leta zapravili za okoli 1,3 milijarde EUR več kot mi v tujini. Uvoz gradbenih storitev se je povečal za 17 mio EUR na 67 mio EUR v zadnjih petih mesecih, kar pomeni, da tuji gradbinci večjih poslov pri nas niso realizirali. Za primerjavo - slovenska gradbena podjetja so v tujini v tem času realizirala za 236 mio EUR poslov. Zaradi večje rasti izvoza storitev nad uvozom se je presežek pri storitveni menjavi povečal za 167 mio EUR oziroma za 17 %, kar je več kot nadomestilo manjši presežek pri blagu (-154 mio EUR).

Pri primarnih dohodkih se je primanjkljaj znižal s 184 mio EUR na 168 mio EUR ter odraža predvsem nekoliko večje prejeme od dela Slovencev, ki delajo v tujini, ter denar pošljejo v Slovenijo (povečanje s 178 mio EUR na 185 mio EUR), medtem ko so tuji delavci pri nas transferje v tujino povečali s 66 mio EUR na 75 mio EUR. Izdatki od kapitala, ki predstavljajo prenos dobičkov iz Slovenije v tujino, so se v tem obdobju znižali na 716 mio EUR, kar je najverjetneje tudi posledica večje investicijske dejavnosti podjetij. Pri sekundarnih dohodkih se je primanjkljaj povečal s 200 na 280 mio EUR, kar je bila predvsem posledica večjih vplačil v blagajno EU, medtem ko bodo korespondenčni prejemki evropskih sredstev izboljševali ta del plačilne bilance najverjetneje v prihodnjih letih.

Japonci v pričakovanju olimpijskih iger

Ponedeljkovi podatki Markit IHS o razpoloženju v glavnih svetovnih gospodarstvih so bili po večini šibki. Na Japonskem je bil sektor predelovalne dejavnosti najšibkejši v zadnjem desetletju, medtem ko je tudi storitveni del gospodarstva podlegel temu pesimizmu. Kljub vsemu japonske družbe zaposlujejo ter investirajo več kot v primerjavi z dolgoletnim povprečjem. Pomemben vzvod rasti bo predstavljala tudi organizacija japonskih olimpijskih iger 2020. Kitajski gospodarstveniki so bili najbolj pesimistični od začetka anketiranja (2009), vendar je še vedno za 9 % več podjetij, ki pričakuje rast prihodkov kot pa tistih, ki pričakujejo njihov padec. Storitvene družbe so bile pričakovano bolj optimistične. Zadnje bodo tudi zaposlovale, medtem ko naj bi predelovalna dejavnost odpuščala. Podporni ukrepi (znižanja davkov) države naj bi tako nekako nadomestili strah pred trgovinsko vojno z ZDA.

Prodaja osebnih vozil v Evropi se še vedno znižuje, Nemci bijejo plat zvona

Prodaja osebnih vozil v Evropi se je v prvem polletju znižala za 3,1 %, pri čemer je največje padce v prodaji zabeležil koncern Fiat-Chrysler (-10 %), ki sta mu sledila Ford in skupina Volkswagen. Družba Ford naj bi zmanjšala število zaposlenih v Evropi za 12.000 (skupaj ima v Evropi 51.000 zaposlenih), veliko avtomobilskih tovarn v Evropi pa je tudi že uvedlo skrajšani delovni čas. Proti našim pričakovanjem je indikator ZEW (Zentrums für Europäische Wirtschaftsforschung) za Nemčijo še upadel glede na predhodni mesec, in sicer na vrednost -24,5, kar je precej manj od dolgoletnega povprečja (+22) in najslabše po avgustu 2012. Tudi kazalnik tekočih ekonomskih gibanj se je poslabšal, in sicer za 9 bazičnih točk na -1, kar je bilo najslabše po juniju 2010. Še leto nazaj je kazalnik tekočih gibanj znašal visokih 72 točkah. Kazalnik je sicer bil zgodovinsko gledano vedno zelo volatilen, zato je težko oceniti, če se bodo negativna gibanja nadaljevala v prihodnjih mesecih.

Svetovna trgovinska organizacija razzodila v prid Kitajske

Svetovna trgovinska organizacija (STO) je odločila, da Kitajska ni izvajala dumpinga na ameriškem trgu zaradi prodaje svojih solarnih panelov, vetrnic in jeklenih cilindrov. To naj bi Kitajski omogočilo tudi pravno podlago za uvedbo lastnih

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

sankcij napram ZDA, v kolikor se te ovire ne umaknejo. Konec junija je sicer podoben spor z ZDA dobila tudi Indija. STO sicer v obrazložitvi navaja, da je bila ameriška utemeljitev šibka ter podprta s premalo dokazi. Carine na te izdelke so bile sicer uvedene leta 2012, še za časa Obamove administracije. ZDA blokirajo tudi proces imenovanja novih članov izvršnega razsodišča STO. Ta organ ima 7 članov, vendar potrebuje najmanj 3 člane za odločitev, od 11. decembra 2019 pa bi lahko imeli le še enega. Malo je verjetno, da bo Kitajska nadaljevala s tem sporom, saj je hitro dobila opozorilo, da ne kupuje dovolj hitro ameriških kmetijskih proizvodov ter bi lahko ponovno bila deležna uvedbe carin na 325 milijard dolarjev izvoženega blaga v ZDA.

Nevaren turško-ciprski spor

Zunanji ministri EU so se poenotili glede turških aktivnosti iskanja plina v okolici Cipra ter naj bi predstavili seznam sankcij. Med temi so zamrznitev predpristopne pomoči v vrednosti 146 milijonov evrov ter prekinitev pogajanj o enotnem zračnem prostoru. Prav tako naj bi se dialog s Turčijo zmanjšal na področjih gospodarstva, energetike, transporta in kmetijstva. EIB je bila prav tako pozvana, da preuči pogoje finančne podpore (360 mio EUR posojil v 2018). Ladji, ki opravljata raziskave, spremlja tudi turška vojska. Mirovni pogovori med Ciprom in Turčijo so zastali v 2017, ko je turški del Cipra že pričel z izdajo licenc za iskanje plina. Trenutno izgleda, da Turčija ne pristaja na mednarodnega arbitra, ki bi rešil spor glede pristojnosti teh voda. Tudi EU ni povsem enotna glede tega vprašanja, saj ceni turška prizadevanja, ki omejujejo prehod migrantov v EU. V Turčiji je po podatkih UNHCR okoli 3,6 milijona sirskih beguncev. Med njimi jih je okoli 100 tisoč v taboriščih, ostali pa so razseljeni po turških mestih. Le v Istanbulu jih je nastanjenih pol milijona. Simbolično je spor sovpadel tudi s 3. obletnico propadlega puča proti predsedniku Erdoganu, ki je Turčijo geopolitično nekoliko bolj povezal z Rusijo in Iranom, medtem ko so se ohladili predvsem odnosi z ZDA. Turško ministrstvo za zunanje zadeve je seveda zavrnilo sankcije ter odvrnilo, da se jim ne bo uklonilo. Finančno precej dražje za Turčijo bi bile morebitne ameriške sankcije, ki bi pomenile tudi manjši angažma turških dobaviteljev pri izdelavi orožja. Vojaška industrija je v Turčiji zelo pomembna, država ima drugo največjo vojsko v 29-članskem NATU. Turška lira je od začetka leta za 4,4 % šibkejša proti evru, kar pomeni konkurenčnejše pogoje tako za turški turizem kot njihovo izvozno industrijo. BDP v 80-milijonski Turčiji sicer znaša okoli 750 milijard evrov oziroma okoli 5 % BDP EU-28, padec lire pa je tudi znižal velikost nacionalnega gospodarstva, merjenega v evrih. Kljub temu je kupna moč povprečnega Turka le za tretjino nižja od povprečnega prebivalca EU-28, predvsem zaradi nižjih cen na turškem trgu.

Dogodki v naslednjem tednu: gospodarska klima v Sloveniji

V torek, 23. 7., bo objavljeno mnenje potrošnikov v Sloveniji, kjer pričakujemo, da se bo optimizem prebivalstva najmanj ohranil. V ZDA bodo poročali o prodaji rabljenih nepremičnin in indikatorju, ki meri razpoložanje v predelovalni dejavnosti – Richmond FED. Na Japonskem bodo objavljeni podatki o prodaji strojev. V četrtek, 25. 7., bodo na voljo podatki o slovenski gospodarski klimi, kjer bo pozornost usmerjena tako na razpoložanje predelovalne dejavnosti kot storitvenega dela gospodarstva. ECB bo imel svoje zasedanje na isti dan. V petek, 26. 7., bodo majski podatki o prodaji v storitveni dejavnosti v Sloveniji pokazali, kako visoko rast ohranjata segmenta kot sta transport in turizem. V ZDA bodo objavili prvo oceno gospodarske rasti v drugem četrtletju. V prvem četrtletju je bila rast 3,1-odstotna, v drugem pa naj bi bila pričakovana rast okoli 1,9 %.

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Napoved 1: 80-odstotna verjetnost, da ameriški BDP v 2. četrtletju 2019 poraste med 1,7 in 2,0 % (NOVO).

Napoved 2: 50-odstotna verjetnost, da ECB zniža obrestno mero na vloge poslovnih bank s -0,4 % na -0,5 % do konca 2019 (nespremenjeno).

Napoved 3: 70-odstotna (dvig za 10 odstotnih točk) verjetnost za uvedbo ameriških sankcij na določene evropske proizvode do avgusta 2019 (nespremenjeno).